

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
 Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
 Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
 Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
 nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
 čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
 Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
 mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335

Štev. 21

Maribor, sobota, dne 13. marca 1937

Leto XII

Smola se ga drži

»Technische Union«, prepreden prevrat kljukarjev na Madjarskem, nastop rumunske vlade proti rovarjenju nacionalsocialistov in vsa druga nedavna odkritja o delovanju teh elementov ne morejo ozdraviti »Slovenčarjev« v Kopitarjevi ulici njihovega navdušenja za tuj šovinistični nacionalizem, ki streže po življenju malim narodom in se v tem poslužuje vseh sredstev: od ustanavljanja na videz čisto »gospodarskih« delniških družb a la »Technische Union« do oboroženih pušev. Kakor so Kopitarjevci neomajni obojevalci šovinističnega imperilizma, poganskega nacionalizma in fašističnih diktatur, prav tako so dosledni v svojem sovraštvu do vsake ljudske vlade, do vsakega demokratičnega ljudskega gibanja. Gospodje se zavrgli ne samo ime SLS, temveč tudi tista zelo skromna demokratična načela, ki se jih je posluževala SLS v svoji agitaciji.

Da bodo laže kadili novim maličkom, so menda pred nedavnim časom izjavili tudi, da »Slovenec« ni glasilo katoliške akcije — da se znebē očitka, da njihova pisarija in hujškarija nasprotuje osnovnim načelom katoličanstva.

Toda s svojo politikarijo prihajajo tudi v nasprotje s samo JRZ. Predsednik vlade dr. Milan Stojadinović je n. pr. 4. t. m. pred narodno skupščino v zunanje-političnem ekspezeju izjavil med drugim sledeče:

»Mislim, da je nepotrebno podarjati tradicionalno prijateljstvo, ki družī Jugoslavijo s francosko republiko. To prijateljstvo se ne more meriti s formalnimi diplomatskimi merili... Pred kratkim smo s soglasjem francoske vlade sklenili podaljšati pakt o prijateljstvu med Francijo in našo kraljevino...«

»Slovenec« pa ne zamudi prilike, ali si jih celo sam izmišlja, da pri- nesē kako zlobno, tendenciozno poročilo iz Francije. Vsako najmanjše enodneвно mezdnō gibanje francoskih delavcev obeša na veliki zvon: »Blagoslov« Blumove ljudske vlade. Mi ne bi imeli nič proti temu, če bi akcije francoskih delavcev uvrščal »Slovenec« med prave blagoslove Blumove vlade: Kajti po zaslugi Blumove ljudske politike je francosko ljudstvo zadovoljno in hitro doseže svoje upravičene zahteve, dočim morajo drugod stavkati delavci po dva meseca, da jim končno podjetniki le znižajo plače, obenem pa zvišajo cene produktom. Toda »Slovenec« hoče s svojim načinom poročanja vzbuditi pri vseh trdnih meščanih zavesti: pogledjte, sama anarhija če vlada demokracija!

Pri tem ima pa »Slovenec« to smolo, da ga dogodki po vrsti dementirajo. Tako je smatral za potrebno, da v času, ko se mudi v Jugoslaviji francoski poštni minister, objavi na prvi strani senzacionalno velik naslov: »Blumova pot v Canosso.« V času, ko se Anglija in Francija oborožujeta — tudi za obrambo malih narodov pred fašističnim imperializmom, v tem času pošilja »Slovenec« Bluma v Canosso. Toda namesto, da bi šel Blum v Canosso, so Kopitarjevci še isti dan, 10. t. m., nakopali novo sramoto sebi. 10. dopoldne je »Slovenec« pre- rokoval, da so se Francozi naveličali Blumovih »eksperimentov«, še isti dan popoldne smo pa mogli

§ 219 o. z. za rudarje še poslabšan!

Edini senat ima še možnost preprečiti poslabšanje.

Opozarjali smo pravočasno rudarje, ki so z lanskim 1. aprilom izgubili pravico do plačila mezde v času bolezni po §u 219 o. z., da je »Slovenec« poročal, dne 6. decembra 1936, to je bilo tik pred volitvami v občino Trbovlje, da je minister šum in rud že pristal na vrnitev te izgubljene pravice za rudarje, t. j., da bo § 219 tudi za rudarje zopet popolnoma vzpostavljen.

Predlog novega finančnega zakona za leto 1937-38, ki stopi v veljavo s 1. aprilom t. l., pa take obnove rudarskih pravic ni prinesel, ampak je nasprotno § 55 določal, da rudarji tudi naprej nimajo pravice do mezde v času bolezni.

Doslje pa so rudarji v Sloveniji in

Dalmaciji uživali še vsaj to ugodnost, da so se lahko okoristili s § 1154 b občega državlanskega zakona, t. j. da so lahko zahtevali, in menda doslej tudi po rudnikih dobivali, v času bolezni za en teden razliko med hranarino in med mezdo, tako da so vendar-le dobili v času bolezni polno mezdo za en teden.

Sedaj še to zgubljeno?

Mesto zboljšanja pa poročajo časopisi, da je sedaj predložil minister šum in rud in skupščina sprejela amandman k finančnemu zakonu, glasom katerega bodo imeli rudarji odslej pravico do triidnevne plače v bolezni, ne pa tudi do hranarine iz Bratovske skladnice za te 3 dneve. Kaj je za ostale dneve na temelju §

1154 b o. z., ki za Hrvastko in bivšo Srbijo ne velja, pa časopisi ne poročajo in bodo sodišča na podlagi te nove določbe najbrže zavzela mnenje, da je s tem tudi za naše rudarje izgubljen § 1154 b o. z., to se pravi:

Rudarji in vsi drugi, ki so zavarovani pri bratovskih skladnicah, bodo sedaj še na slabšem, ker bodo imeli za slučaj bolezni le pravico do mezde za 3 dni, ne pa ves teden.

Čas je še, da to določbo senat zavrne, kot je lani spremenil marsikatero amandmane narodne skupščine. **Apeliramo na senatorje, da se zavzamejo za te skromne, že dolga desetletja obstoječe pravice rudarjev.**

»Slovenec« o vsem tem molči kot grob.

Blumova vlada dela z narodom

Nova zaupnica vladi — 470 poslancev za zaupnico, 39 proti

Velika prednost francoske demokracije je, da Blumova vlada vrši svojo notranjo in zunanjo politiko z narodom. Vlada ljudske fronte pojasnjuje svoje ukrepe in svoje namere na velikih zborovanjih in po radiu ter v svojem časopisju. Ni ga važnejšega vprašanja, o katerem ne bi bil Blum sam in drugi ministri javno poročali, ga utemeljili in pojasnjevali. Otdod prihaja, da vlada po pravici dobiva v zbornici zaupnico za zaupnico ter celo fašistično inozemstvo dobiva respekt pred francosko demokracijo in trdnostjo Blumove vlade.

Blumova vlada ne pozna skralnic. Zato je tudi ni preplašila zadnja ataka reakcije, ki je grajala nje gospodarski program. Preko reakcije in kapitalistov je Blum stopil pred javnost. Utemeljil je gospodarske reforme in obrambno posojilo. Jasno in odkrito je to storil, javno ter tudi v zbornici dosegel za svoje

predloge, oziroma pooblastila, večino, kakor še ne.

Za vladne predloge je v zbornici glasovalo 470 poslancev, 39 jih je glasovalo proti, 92 poslancev pa ni glasovalo.

Francoski kapitalizem sabotira akcije vlade s tem, da odteguje kapital gospodarstvu ter ga odvaja v inozemstvo. Blumova vlada smatra, da je sabotažo treba preprečiti, kar se pa trenutno ne da izvesti. Z novim posojilom šest milijard frankov bo vladi omogočeno, da reši svoje naloge. Do prvega maja pa poteče rok odmora za reforme in tedaj nastopi Blumova vlada z novimi reformnimi predlogi, ki bodo znatno utesnili svoboščine kapitalizma, ki sedaj ogroža normalni razvoj gospodarstva.

Mi le želimo, da Blumova vlada ostane jaka v prid francoskega naroda, čeprav je francoski re- akciji trn v peti.

Francoski delavci pri Blumu

Ministrski predsednik s. Blum in notranji minister s. Dormoy sta sprejela deputacijo splošne delavske zveze, ki jo je vodil s. Jauhau. Deputacija je opozorila ministra na prehranjevalno preskrbo, na potrebo zvišanja plač nižjemu uradništvu in na potrebo izvajanja javnih del. Delegacija je tudi predlagala, da se proglasi prvi maj za narodni praznik.

brati, da je dobil Blum pri razpisu ogromnega milijardnega posojila tako zaupnico kakor še nikoli: 480 poslancev je glasovalo za zaupnico, samo 39 proti — tudi zastopniki katoliške politične stranke v Franciji so glasovali zanj!

To je ena cvetka iz »Slovenčeve« brezvestne pisarije. Toda tak je ves »Slovenec«. Zato je vredno, da spravljajo »Slovenca« ne samo v njegovi upravi, temveč tudi drugod. »Slovenec« iz let 1935—1937 bodo tvorili enakovreden del domačih arhivov in zbirk, bodo najmanj tako važen prispevek k politični zgodovini te gospode, kakor so letniki iz pred 19 do 23 let. Samo koga bodo za zadnja leta mogli napraviti za šušteršiča?!

Prvi majnik državni praznik v Franciji?

Predsednik vlade Leon Blum je odgovoril na vprašanje poslanca Chateauxa pismeno. V pismu pravi, da vlada namerava proglasiti prvi maj za praznik dela v vsej Franciji.

Centralizacija banovinskih trošarin

Slovenija prispeva ogromno za ostale banovine.

Centralizacija banovinskih trošarin je začela l. 1935-36, z lanskoletnim proračunom se je nadaljevala, proračun za 1937-38 pa ima zopet 16 novih banovinskih trošarinskih postavk, čijh donos se steka v centralni fond, iz katerega potem deli finančni minister subvencije posameznim banovinam. Lansko leto je znašal donos centraliziranih banovinskih trošarin 70 milijonov dinarjev. Od tega je dobila Slovenija samo 5,8 milijonov, čeprav je vplačala skoro še enkrat toliko. Nove trošarine bodo letos vrgle 80 milijonov novih dohodkov. Koliko bo od tega dobila Slovenija, kdo ve? Gotovo pa je, da bo veliko prispevala. Trošarina bo znašala za 1 kg kave Din 4 (doslej Din 2), za oranže Din 1, za ostalo južno sadje Din 2, za vanilijo in žafran 20, za cimet Din 5,

Štiri leta v ječi brez preiskave

Slika fašistične Nemčije

»Unija za pravico in svobodo« objavlja seznam 85 oseb, moških in ženskih, ki se nahajajo v nemških ječah nepretrgoma že od 1933, ne da bi se bil uvedel proti njim pravni postopek. V ječah in koncentracijskih taboriščih čakajo ti ljudje na — pravico. Med temi je 17 bivših državnih poslancev, 9 deželnih poslancev, več bivših ministrov in vodilnih strankinih funkcionarjev; med njimi je osem žena.

Med njimi so zlasti znani komunistični poslanec Thälmann, soc. dem. predsednik brunšviške vlade dr. Jasper, soc. dem. poslanec Heilmann in drugi.

Mussolini je šel v Libijo, kjer hoče pokazati Mussolinija kot — zaščitnika črncev. Angleški listi poročajo ob tej priliki, da so Italijani ob priliki atentata priredili strašen pokol v Adis Abebi. Italijanski tisk vse to taji, prav kakor pošiljanje vojaštva v Španjo. O pokolju v Adis Abebi je tudi poročal v poslanski zbornici držav. tajnik angleški Cranborne. P. u. k. h. predstojatelj v. k. u. k. a.

Lakota na južnem Kitajskem. V pokrajini Čečuan strada vsled suše par milijonov ljudi. Kitajski listi

za ostale dišave Din 3, za ribjo mast Din 1.50; na tovarniške izdelke: na delavske čevlje Din 1, na obutev od gume in na dežne plašče Din 2, na čevlje iz finega usnja Din 12, na površnike in obleko iz bombaža Din 5, na polvolneno Din 10, na volneno Din 20; na papir in karton Din 15 za 100 kilogramov.

»Slovenec« piše, »da je bil gotovo cilj (teh odredb), zaščititi obrtniško proizvodnjo pred tovarniškimi izdelki.«

Ta komentar je naravnost smešen; s trošarino po Din 5, 10 in 20 pri obleki in obutvi ne bo trpela konkurenčnost industrije; položaj obrtnika se ne bo nič izboljšal, pač pa bo znatno obremenjen konzument, delavec in kmet, ki težko izda vsak dinar.

Krvavi boji za Madrid

Redna italijanska vojska napada severno od Madrida — Franco sploh nima nobenih španskih vojakov več, ki bi bili sposobni za boj

Proti koncu pretklega tedna je ukazal general Franco ofenzivo na severu Madrida, na fronti, ki poteka od pogorja Gaudarrame v velikem loku preko Siguenze, kjer se obrne zopet v velikem loku proti Teruelu.

Cilj ofenzive je mesto Guadalajara, ki leži 75 kilometrov zračne črte od Siguenze in 50 km severovzhodno od Madrida, ob reki Henares.

Na fronti, dolgi okroglo 40 kilometrov, je Franco zbral armado okoli 35.000 mož, ki razpolagajo s 150 topovi, 500 tanki in 80 oklopnimi avtomobili.

Jedro nacistične armade tvori redna italijanska divizija, ki šteje najmanj 7000 mož, nadalje del 3. italijanske divizije in bataljon št. 530. Ti podatki so zbrani na podlagi zaslišanj ujetih Italijanov. Dognano je torej, da se v Španiji ne vojskujejo kakšni italijanski prostovoljci, ampak regularna armada in to pod vodstvom italijanskih generalštabnih častnikov.

Potek napada nad Guadalajaro tudi dokazuje, da ga vodijo Italijani, ki so se poslužili »abesinske taktike«. Napad izvrše po artiljerijski pripravi motorizirani oddelki, tanki, oklopni avtomobili in motociklisti, katerim sledi pehota, med tem ko letala bombardirajo umikajočega se nasprotnika, da preprečijo njegovo zbiranje.

Vsaka ofenziva v svojih početkih zaznamuje nek uspeh, tako so tudi z ofenzivo iz smeri Siguenze proti Guadalajari pridobili nacisti na terenu, v globini 10 do 20 kilometrov. To so dosegli tem lažje, ker so bile republikanske sile na tem mestu številčno mnogo manjše, kot nacistične.

Listi, ki navijajo za Franca, so že poročali, da je usoda Madrida dokončno zapečaten in »obroč« okoli njega sklenjen. To seveda ni res; en sam pogled na zemljevid zadostuje, da se človek prepriča o nasprotnem. Res pa je, da je položaj branilcev Madrida resen. Vprašanje obrambe Madrida je od vsega početka bilo bolj moralno prestižno vprašanje; vojaškega pomena ta obramba nima. Inozemski vojaški strokovnjaki so to že ponovno poudarili. Tem bolj občudovanja vredna je obrambna taktika, ki jo vodi general Miaja, da z njo odoleva napadom sovražnika, ki je v daleko boljšem položaju in ima tudi boljše prometne zveze v zaledju.

Obrambna taktika Miaje seveda uspeva le radi tega, ker se branilci ne bore samo kot vojaki, ampak kot ljudje, ki vedo, da branijo idejo svobode in demokracije proti napadom mednarodnega fašizma.

Boji severno od Guadalajare so

še v teku. Novejša poročila javljajo, da so republikanske čete s protinapadi zaustavile prodiranje in da se »abesinska taktika« ni povsem obnesla, kljub »sličnosti terena«. S kakšno hrabrostjo se bore republikanci, pove nacistično poročilo, ki pravi, da je bil v teh dneh uničen cel bataljon »rdečih levov« v boju na nož, ker se nihče izmed branilcev ni hotel predati.

Boji na ostalih frontah so sporednega značaja. Pri Oviedu so poskušali nacisti nov prodor iz obroča, pa zaman. V pokrajini pri Cordobi pa so tudi napadli brez uspeha.

Vidi se pa, da Franco hoče izsiliti odločitev in zato ne štedi ne z ljudmi, ne z materijalom, vsaj je oboje itak tujega izvora.

Usoda trgovske ladje »Mar Cantabrica«

Španska trgovska ladja »Mar Cantabrica«, ki je pred prepovedjo izvoza orožja odplula iz Amerike, je baje v Biskajskem zalivu naletela na nacistično križarko »Canarias«, ki naj bi jo bila s strelji zažgala in potopila. Druga poročila trdijo, da je »Canarias« pripeljala ladjo v luko San Sebastian, kjer so iztovorili dragoceni tovor. Nekatera poročila pa pravijo, da gre za angleško ladjo »Ada«, ki da je postala žrtev napada.

leto s čistim dobičkom 24 milijonov dinarjev in bo razdelila Din 400 dividend na vsako akcijo.

Še eden. Poslanec na listi dr. Mačka, odvetnik Djoka Petrović iz Čuprije, se je tudi javil v parlamentu in položil prisego. Ali bo to sestal

Židje in državljanstvo. V polemiki o Židih, ki jo vodita »Slovenec« in »Jutro«, pri čemer dolži »Slovenec« »Jutrovce«, da podpirajo Žide, je »Jutro« napisalo v odgovor tudi to-le: »In poglejmo še, koliko tujih židovskih kapitalistov je dobilo naše državljanstvo za časa režima JNS in koliko kasneje.« — »Slovenec« je to ugotovitev »Jutra« molče pogoltnil. Čez par dni upamo, da se mu bodo Židje zopet obrnili v želodcu in bo začel ponovno bruhati.

S kom so framasoni? »Slovenec« bo res kmalu popolnoma zmešan. Med tem, ko je v začetku pretklega tedna poročal, da so pri prevratnih načrtih rumunskih fašistov sodelovali tudi framasoni, radi česar da je rumunska vlada razpustila vse framasonske lože, je par dni nato, v članku »Nevarnost semitskega duha«, napisal: »... framasonstvo je tisti duh, ki sistematično podpira komunizem.« Ubogi »Slovenčevci« bralci sedaj res ne vedo pri čem so in s kom so pravzaprav ti preklicani framasoni, s fašisti ali bolševiki. Edino eno je sigurno, da je »Slovenec« za generala Franca, ki je framason in

proti katoliškim Baskom, ki se bore proti framasonu Francu.

Tudi umrle umetnike hočejo organizirati. Med Knafljevo in Kopitarjevo ulico že dolgo divja hišni prepir, komu so pripadali veliki slovenski pisatelji in pesniki, ki so umrli v tujini. Ker ti veliki možje ne morejo odgovoriti na to vprašanje vseh vprašanj, mislimo, da tako »Slovenčarji« kakor »Jutrovci« še ne bodo zavzeli definitivnega stališča napram njim, temveč bodo nadaljevali diskusijo o takozvanih »skritih svetinjah« slovenskega naroda.

Čehoslovaška vlada izboljšuje državni nameščencem plače. Čehoslovaška vlada je sklenila izboljšati plače državnim nameščencem z veljavnostjo za nazaj od 1. januarja t. l. V to svrhu je odobrila kredit 150 milijonov Kč. Tudi v čehoslovaški vladi se blagodejno čuti vpliv socialnih demokratov.

Buharin in Rykov izključena iz stranke. Uradno poročajo ruski listi, da je centralni izvršni odbor komunistične stranke izključil Buharina in Rykova zaradi sovražnega delovanja proti stranki.

Krščanstvo in židovstvo. Znani vodja katoličanov, pater Bartolomej Fiala na Dunaju je govoril na predavanju, ki ga je priredila zveza židovskih vojakov iz svetovne vojne o harmoniji med krščanstvom in židovstvom. Pater je med drugim rekel: »Med židovstvom in krščanstvom ni nasprotstev, ker je židovstvo pretihodnica krščanstva. Obe veri se nahajata na skupni liniji, pri čemer predstavlja stari testament koren novega testamenta. Svete knjige židov so osnova krščanstva in v naših (katoliških) molitvah igrajo židovski psalmi veliko vlogo.« — Kaj poreče na te besede g. patra »Slovenec«, ki se ob vsaki priliki zadira v žide, smo res radovedni.

Pred stavko premožarjev v Zedinjenih državah. Pogajanja med delavci in podjetniki ameriških premožnikov za zvišanje mezd niso uspela. Delavstvo se pripravlja na stavko.

Senovo pri Rajhenburgu

Poglavje o brezposelnih. Za volitve v »Bratovsko skladnico« je tetka »fronta« pisala, da je ZRJ največja nasprotnica brezposelnih, češ, da jih ne smatramo za ljudi. Toda, gg. »zeleni«, ko je še bila na občini druga uprava, v kateri so bili tudi naši sodrugi, niso brezposelni nikdar delali demonstracij pred občinsko pisarno, kakor se je to zgodilo pod sedanjo upravo v sredo, dne 24. februarja radi podpore za brezposelne tako, da je moralo posredovati krožništvo. Gospodje, ki zastopate »delavce« v sedanji upravi občine, zapišite si to v svoj dnevnik. Saj imate po mnenju »teke« monopol za zaščito brezposelnih.

Delavski pravni svetovalec

Studenci pri Mariboru

Delavsko pevsko društvo »Enakost« vabi na pevski koncert, ki bo v nedeljo, dne 14. marca s pričetkom ob 16. uri v dvorani g. Grmeka pod vodstvom pevovodje g. Maska Plevanča. Vstopnina: 8, 6, 4 in 2 Din. Med odmorom nastopijo mladi harmonikarji iz Studence.

Sv. Lovrenc na Pohorju

Delavsko zborovanje se bo vršilo v nedeljo, dne 14. t. m. s pričetkom ob pol 9. uri dopoldne v dvorani gostilne pri Jeleni (Geratič). Poročata ss. Jelen in Vidovič iz Maribora. Delavci, pridite!

Dobički in državna podpora za sanacijo Bratovskih skladnic!

Rudarska konferenca v Beogradu

se je vršila početkom tega tedna. Konferenca je razpravljala o načrtu naredbe o centralnem fondu bratovskih skladnic. Važno bi bilo na tej konferenci ugotoviti, da rudarji niso krivi slabega položaja bratovskih skladnic, marveč kapitalistična družba, ki jih je s svojevoljno politiko porušila. Za sanacijo bratovskih skladnic bi morali služiti predvsem veliki »valorizacijski dobički«.

Denar bratovskih skladnic v Beograd.

Po ukazu ministra za gozdove in rudnike se mora vse premoženje bratovskih skladnic nalagati v Hipotekarni banki v Beogradu.

»Slovenec« prinaša to vest — brez vsake pripombe. Vsekakor se s tem uresničuje avtonomistični program, za katerega je vihtel kopja, ko še ni sedel — na konju.

Dama in po svetu

Narodna skupščina je odobrila državni proračun za 1937-38 s 177 glasovi proti 78 glasovom. Glasovalo je pri tem glasovanju 255 poslancev.

Milan Pribičević umrl. Polkovnik v pokoju in poslanec Milan Pribičević (brat Svetozarja) je dne 8. t. m. umrl v švicarskem zdravilišču. Rojen je bil 1877 v Prvići na Hrvaškem. — Pred vojno je služil v avstrijski in pozneje v srbski vojski. V zvezi je bil tudi z atentatom v Sarajevu 1914. Po vojni je postal politik. Končno je o-

bolel za jetiko. Zdravil se je na Golniku malo časa, na kar je odšel v Švico, kjer je podlegel bolezni.

Kmetje dolžniki in denarni zavodi. Pri prenosu kmečkih dolgov na drž. Privilegirano agrarno banko so se mnogi kmetje odpovedali dobrotam kmečke zaščite in sploh niso prijavi kmečkega porekla svojih dolgov. Sedaj bo v finančnem zakonu podaljšan rok za prijavo dolgov do 1. junija 1937

Ogromni dobički Narodne banke. Narodna banka je zaključila preteklo

Rijavec Vladimir:

MATI

Da, pred šestnajstimi leti. In potem...

»Andrej,« je rekla in nekaj toplega, mehkega je bilo v njenem glasu. Pogledal jo je začudeno.

»Ti veš kako mi je ime? — — — Kdo ti je povedal?«

Nasmehnila se je. Dve grenki potezi sta se ji pojavili v kotu ustnic.

»Povej mi, si že kdaj pomislil, kakšna bi mogla biti tvoja mati — in zakaj se še ni vrnila?«

»O da! Mnogokrat mislim nanjo! — — Delavka je — — Pere po hišah ali služi pri kom, — — ali pa dela v kakšni tovarni, da si lahko zvečer kupi kos kruha. Osiveli so ji že lasje čelo ji je zgubano, roke trudne, — — toda oči so ji še žive, prijazne in glo-

boke, — kot so tvoje. — Prišla bo, prav gotovo bo prišla. Stisnila me bo k sebi, mi pogledala v oči in mi rekla: »Sinko moj, — oprosti mi! Zapustila sem te, ko me še nisi poznal in pozno sem te poiskala, — pa nisem mogla drugače. Toda vrnila sem se ti, da te nikdar več ne zapustim.«

Vzdihnila je in povesila pogled.

»Tudi jaz sem mati; — — — tudi jaz imam sina,« mu je priznala.

»Tudi ti imaš sina?« se je začudil in usmiljenje je zvenelo v njegovem glasu. »Dosti prida pač ne more biti tvoj sin — — — Lepega mu nisi mogla pokazati, niti ga naučiti. — — Jabolko ne pade daleč od drevesa.«

Ni mu odgovorila. Vstala je in si dala opraviti z zaveso na oknu, da bi skrila bol, ki ji je legla v dušo.

»Oprosti! — — — Nisem te hotel razžaliti!«

»Ah nič! — — — Pusti to! — — — La-

gala sem ti. Nisem mati in tudi sina nimam. — — Nimam pravice, da bi bila mati. — — Mati je nekaj velikega, lepega, svetega, — — — mene lahko počastiš z najnižjo psovko in ne bom Ti jo smela zameriti. — — Kaj bi sin s tako materjo, ki je vedno vsakomur na razpolago?! — — Da, Tvoja mati ni vlačuga, kot sem jaz; — — z delom si služi kruh in hrepeni po svojem sinu. Mogoče se bo vrnila, — — — toda če se bo, se bo vrnila taka, kot živi v tvojih mislih, — — ali — — —

»Ali?«

»Ali pa se sploh ne bo vrnila.«

»Čakam jo,« je rekel Andrej in ni mogel skriti hrepenenja v sebi.

— — — Zvonovi v katedrali so utihnili; mestne ulice so se umirile. Pozno je že bilo. Andreja se je loteval spanec.

»Lahko noč!« se je poslovil. »Hvala ti za vse!«

»Lahko noč,« je odgovorila tiho. »In mnogo sanjaj o materi; — — sanjaj o takšni, kakršno si si zamislil. — — Nikdar ne pozabi nanjo!«

Ostala je sama. Razbeljeno čelo je pritiskala na okensko steklo, solze so ji tekale po licih, neizrečeno težko ji je bilo v duši. Nekaj se je zrušilo v njej, nekaj velikega, orjaškega; — nekaj, kar ji ni pustilo, da bi se popolnoma vrgla v naročaj ulice; upanje. Upanje, da ji bo najbolj ljubljeno bitje, ki mu neusmiljena srca niso dala, da bi ostalo pri njej in ki so mu bile posvečene vse njene misli, — da ji bo to bitje nekoč reklo eno samo besedo, toplo in blagodonečo, ki bi ji odtehtala vse spomine in trpljenje, ji umirila hrepenenje toliških let, ji vrnila vero vase in ljudi, — — — eno samo, kratko besedo, polno priznanja in ljubezni: mati.

(Konec)

Manufakturno blago

po tovarniških cenah dobite samo v

Ceškem magacinu Maribor, Ulica 10. oktobra

Rudarji, premislite in odločite

Misli rudarja ob zverinskem umoru s. Vančine v Belišču

V številki 16. »Delavske Politike« smo čitali pretresljivo vest o umoru socialističnega zaupnika na Hrvaškem. Dasi so nam znana načela fašizma in njih ideologov, dokopati se do uspehov in končno na oblast za vsako ceno, čeprav za ceno dragocenih človeških življenj, ki padajo za obrambo demokracije in človeškega dostojanstva, vendar smo mislili, da v Jugoslaviji kaj takega le še ni mogoče. Iz tega primera naj se uči zlasti delavstvo. Pretirani nacionalizem vodi v fašizem, ki bi se tudi pri nas ob vsaki priliki kaj rad uveljavil.

Mrtvega socialista - zaupnika s.

Vančino, ki je postal žrtev svojega prepričanja, pa bomo masčevali tako, da mora povsod zmagati njegov duh, da bodo zmagala njegova načela. Boj fašizmu vseh vrst! Rudarsko delavstvo širom Slovenije naj s sličnimi elementi in njih zavezniki obračuna enkrat za vselej. Ko pa bomo stali pred slično preizkušnjo kot je stal s. Vančina s svojimi sodruzi, to so volitve obratnih zaupnikov, bomo storili vse, da zmagajo res pravi zastopniki delavstva, ki so na listi »Zveze rudarjev Jugoslavije«. Tako bo duh pokojnega borca najlepše počaščen!

Hrastniški rudar-socialist.

Naša predavanja o socialni zakonodaji Radvanje

Predavanje o socialni zaščiti delavstva in pomenu strokovne organizacije ter delavskega tiska se je vršilo 7. marca v gostilni M. Pesek. Kljub lepemu vremenu je bil obisk zadovoljiv. Predavala sta ss. dr. Reisman in Jelen. Pred zaključkom predavanja se je prijavilo 12 novih naročnikov, ki so obljubili, da bodo pridobili za svoj list še številne delavce, ki se ne zavedajo, da morajo predvsem biti naročniki delavskega tiska. In res že naslednjega dne se je zglasil v naši upravi mlad sodrug in oddal prvega naročnika, ki ga je pridobil za »Delavsko Politiko«. To je bilo že drugo predavanje v kratkem razdobju v Radvanju, kar najbolje kaže, da se delavstvo drami in si želi izobrazbe.

Sv. Jedert nad Laškim

Rudarji, ki prebivajo daleč gori v hribih nad Laškim, so si zaželeli, da bi se tudi pri njih priredilo predavanje o socialni zakonodaji, v zvezi s predstojecimi volitvami obratnih zaupnikov.

daji, v zvezi s predstojecimi volitvami obratnih zaupnikov.

Predavanje se je vršilo v nedeljo, dne 7. marca ob številni udeležbi v gostilni Štokovnik, kar je najboljši dokaz, kako v resnici zaželjene so take prireditve in kako dobro se zaveda delavstvo, da je poznanje pravic podlaga za uspešen boj v bodočnosti.

Otvoril je predavanje agilni predsednik podružnice ZRJ v Hudjami s. Mlakar, predaval pa je s. Eržen Viktor iz Maribora. 7 novih naročnikov za »Delavsko Politiko« priča, da je bil uspeh predavanja dosežen. Pomnožilo se bo pa tudi število organiziranih članov pri podružnici, kar je za tak kraj, ki leži »Božu za hrbtom«, zelo pomembno.

Na predavanje je prišlo celo par sodrugov iz Hrastnika, okoli dve uri daleč in eden celo iz Trbovelj, tri ure daleč. To je požrtvovalnost in zavednost!

Sodruzi so izrazili željo, da naj bi se slična predavanja še vršila

Kranj

Žrebanje za existenco. Pri večji redukciji stavbinskih delavcev v »Jugobruni« so delavci z žrebanjem odločali, koga naj zadene usoda. V ta namen so bili pripravljene dvojni listki in sicer: za odpust prazni, za nadaljnjo zaposlitev pa označeni s številko. — Tudi to nam kaže, na kako enostaven način se znajde v današnjih časih delavec na cesti brez zaslužka. Na drugi strani pa se v tekstilnih podjetjih uvaja ponovno deseturni delovnik, pod katerim se seveda lažje krije kapitalistično izkoriščanje.

Zagorje ob Savi

Delavski sportni klub »Svoboda« bo vprizoril v petek, dne 19. marca ob 6. uri zvečer v Zadrugi dvorani na Lokah socialno dramo v 4 dejanjih »Najdenec«. Vsi vpludno vabljani!

Podružnica 1. del. kolesarskega ozrednjega društva ima v nedeljo, dne 14. t. m. ob 3. uri popoldne v gostilni g. Lapa svoj redni letni občni zbor. Za člane udeležba obvezna.

Delavski pravni svetovalec

Pravica zaupnika do mezde v primeru izstavitve. (Prevalje).

Vprašanje: Podjetje, v katerem sem zaposlen, je skrcilo obrat radi pomanjkanja vode ter je nekaj delavcev poslalo radi tega na dopust, med njimi tudi mene, dasiravno sem zaupnik. Sedaj sem zopet zaposlen in sem zahteval mezdo za čas izstavitve, pa je podjetje moj zahtevek odkonilo. Ali je bilo k temu upravičeno?

Odgovor: Če je bil del delavcev le izstavljen in jim ni bilo odpovedano, imajo za čas izstavitve vsi pravico do mezde. Še prav posebej pa Vi kot zaupnik, ker bi Vas podjetje ne smelo niti izstaviti, niti odpustiti, dokler so bili zaposleni še drugi delavci, ki vrše enake posle kot Vi. Podjetje vam je zato dolžno plačati zahtevano mezdo.

Znižanje alimentacije (Mežica)

Vprašanje: Kako dosežem znižanje preživnine za svoja 2 nezakonska otroka?

Odgovor: Znižanje preživnine lahko predlagate vsak čas pri sodišču, pri katerem vam je bilo naloženo plačevanje. V to svrhu pa morate sodišču dokazati, da so se vaše razmere od takrat poslabšale, da bodisi sedaj manj zaslužite, ali pa, da za svoje in potrebe svoje rodne nujno potrebujete več za preživljanje. Sodišče bo uvedlo poizvedbo in nato izdalo sklep.

VZAJEMNOST

Ptuj

Delavski oder »Vzajemnosti« bo vprizoril v nedeljo, dne 14. marca ob 3. uri popoldne v društveni dvorani, Panonska ul. 5, veseloigro »Konec sveta« (Halijeva repatica). Pridite vsi in podprite naše delo gmotno in moralno!

Črna pri Prevaljah

Predavanje s skioptičnimi slikami o kulturnih razmerah naših izseljencev v Ameriki priredi »Vzajemnost« dne 19. marca v prostorih pri Knezu (Krulec). Predaval bo delavski pisatelj Tone Seliškar, ki bo obenem recitiral nekaj svojih novjših del. Delavci, delavke, naj nihče ne manjka! Pričetek predavanja ob 3. uri pop.

NOGAVICE:

svilene
od Din 11.— naprej
flor
od Din 12.— naprej
moške
od Din 3 50 naprej

Stavbene parcele

pod Pohorjem na prodaj, tudi na obroke, m² Din 4.— do Din 4 50, pojasnila daje

Karl Weiss, Zg. Radvanje, Hostejeva 37 pri Mariboru

SEMENA

vsakovrstna, neprekosljive kakovosti in zanesljive kaljivosti kakor cvetlične čebulce: učencek (Gladiolus), dalije, gloksinije itd. priporoča tvrdka

M. BERDAJS - MARIBOR

Pogajanja v stavbinski stroki

Stavbinci za boljšo bodočnost

Začetkom marca 1937 so se po daljšem presledku sestali delegati podjetnikov in zastopniki delavstva, da nadaljujejo započeta pogajanja in postavijo temelj za boljšo bodočnost stavbincev, ki so bili doslej najbolj izkoriščana para na svetu. Ing. Gornjanc je kot zastopnik oblasti izrazil željo, da pride do sporazuma in da se ustvari neko sožitje, ki naj omogoči obstoj in to pošten obstoj tudi delavski družini.

Pogajanja so zopet naletela na oviro: okrožnico ljubljanske podružnice, ki je očitala delodajalcem, da ne skrbijo za varnostne naprave in so tako odgovorni za nezgode, ki se pripete. Z obojestransko dobro voljo se je ta ovira premostila in je prešla delegacija na razpravo določil pogodbe. Prva odredba — 8 urni delovni čas — je naletela na odločen odpor delodajalcev, ki se opirajo na obstoječe zakone ter zahtevajo 10 urnik. Težko je delavstvo, ki želi, da se brezposelnost zmanjša, pristalo na to, da se tudi za bodoče izvaja 10 urni delovnik s tem, da se uvede angleška sobota (delo samo do 13. ure) povsod tam, kjer to zahteva dve tretjini delavstva.

Nadaljevanje pogajanj bi moralo

biti v pondeljek, dne 8. marca, vendar je Inspekcija dela v petek obvestila delavske organizacije, da so pogajanja začasno odgodena.

Po naših informacijah je razlog za odgoditev v tem, da si delodajalci niso med seboj enotni, ali naj se sploh sklene pogodba za vso banovino, ali pa naj se pogajanja vodijo in zaključijo med organizacijo in poedinimi delodajalci. Baje so imeli 8. t. m. graditelji občni zbor, na katerem so razpravljali o tem, ali naj se zaključi pogodba za vse, ali le za poedinca.

Ne vemo, kakšen je zaključek delodajalcev, vendar smo prepričani, da je od zavednosti gradbenega delavstva odvisno, kakšna bo nova pogodba in za katero območje bo veljala. Vsled tega: Stavbinski delavci zavijajte rokave! Kakor morate delati z vsemi močmi na stavbi, tako delajte z vsemi močmi za pojačanje organizacije, ker le z lastno močjo si gradite novo bodočnost.

Kakor smo med tednom doznali, so se podjetniki sporazumeli in postavili enoten protipredlog ter se bodo nadaljevala pogajanja v torek, dne 16. marca.

Zg. Šiška pri Ljubljani
»Vzajemnost« iz Škofije Loke gostuje v nedeljo, dne 14. marca ob pol 4. uri pop. z

igro »V temnih globinah« v dvorani pri Vodniku (gostilna pri »Kamniti mizi«) v Zg. Šiški pri Ljubljani.

Patentirali smo izdelavo garantirano nepremočljivega Hubertus-sukna.

Ker nikomur ne prodajamo Hubertus-sukna, dobe se samo pri nas vsem znani

HUBERTUSI

katerih

nepremočljivo sukno izdelujemo po patentu št. 7644/31.

Vsakdo, kdor je pri nas enkrat kupil je postal naš stalni odjemalec!

TIVAR-HUBERTUSI iz garantirano nepremočljivega sukna

TIVAR-OBLEKE

KARO

ČEVLJI ZA POMLAD

POZNANO DOBRE KVALITETE

otroški od Din 39.- napr.
za dečke in deklice „ 75.- napr.
za dame „ 122.- napr.
za gospode „ 128.- napr.